

RADOVANOVY RADOVÁNKY

Autor: Zdeněk Svěrák

Jak se hadici narodily děti a jak je Radovan zachránil

U jednoho velkého města bylo jednou jedno malé zahradnictví a v tom zahradnictví, ve žlutém domku se zelenými okenicemi, měli chlapečka a ten se původně jmenoval Bohoušek. Bohoušek není špatné jméno, ale brzy se ukázalo, že se pro zahradnického synka nehodí. On měl totiž tu zvláštnost, že se ze všeho radoval. A tak rodiče tomu Bohouškovi říkali Radovan.

Bylo to k nevíře, z čeho všeho měl ten chlapeček radost. Například se spálil o kopřivy. Jiné dítě by na jeho místě začalo plakat nebo by aspoň natahovalo moldánky. Ale Radovan ne. Když ho to šlehlo, řekl sice „au“, protože „au“ vyletí z člověka samo, ale potom povídá nadšeně:

„Heleďte se, mně naskákaly zvláštní pupínky! Ty jsem ještě neměl!“

Nebo si přiskřípl palec ve dveřích tam, kde jsou panty a kde mají dveře největší sílu. Jiné dítě by samozřejmě ječelo, jako když ho na nože bere. A co dítě! I dospělý by ječel. Ale Radovan? Neříkám, e ne bylo „au“. Ale potom hned zajásal:

„Koukněte, jak mi krásně zmodral nehet!“

Do třetice všeho dobrého vám řeknu ještě jeden příklad. Na pískovišti se mu nepovedla bábovka, přestože naklepal kyblíček přesně podle předpisu a říkal k tomu správné zaříkávadlo. Byla to bábovka skutečně žalostná. Jiné dítě by ji vzteky rozdupalo a viděl jsem i děti, které si v takovém případě lehly na záda a kopaly nožičkami do vzduchu. Nic takového Radovan.

„Ta je krásně zkažená, to se hned tak nevidí!“ zaradoval se ten zvláštní chlapeček a hned začal plnit kyblíček mokřejším pískem, poněvadž věděl, v čem byl zádrhel. Teď už mi jistě dáte za pravdu, že Radovan bylo pro toho kluka jméno nejlepší ze všech, co jsou v kalendáři k mání.

Jednoho rána pan zahradník vyhlédl z okna a řekl:

„Prší jako z konve.“

Radovan se posadil na své postýlce se stahovací sítkou a zvolal:

„Sláva, zažijeme pršení!“

„Neříká se pršení, říká se déšť,“ chce ho tatínek poučit, ale to už má Radovan v ruce smeták a tím smetákem obratně sundává z věšáku svou malou pláštěnku, která tu visí vedle tatínkovy velké a maminčiny prostřední, s rozběhem vskočí do svých malých holínek, které tu stojí vedle tatínkových velkých a maminčiných prostředních, a s kapucí přes hlavu vybíhá ven.

Déšť ševelí v listech salátu, ťuká na kedlubnové lupení a bubnuje za řadu prázdných kropicích konví.

„Konve, dneska máte volno!“ volá Radovan do jedné z nich a líbí se mu, jak to v jejím nitru mocně zní.

„My víme, dneska spíme!“ odpověděl mu sbor konví.

„Hadice, ty máš taky volno. Když prší, proč bys kropila,“ zvedl Radovan hadici, která ležela přes pěšinku.

„Já vím, dneska spím,“ protáhla se slastně hadice.

Radovan ji chtěl zase uložit k spánku, ale tu najednou kouká jako u vytržení, co se to pod ní v tom vyleženém žlábků pohybuje.

„Tati! Mami! Honem pojďte sem! Naše hadice má mladý!“ Maminka s tatínkem vyskočili od snídaně, hodili přes sebe prostřední a velkou pláštěnku a honem se nazuli do prostředních a velkých holínek.

„Ale chlapče, to nejsou moje děti,“ zazívala ospalá hadice. „To jsou přece žížaly neboli dešťovky.“

„Tati, mami, nikam nechodte, to jsou žížaly!“ zrušil tedy Radovan poplach a rodiče se vyzuli z holínek a pověsili pláštěnky zpátky na věšák.

„Ahoj, žížaly neboli dešťovky. Já jsem Bohouš neboli Radovan. Taky mám dvě jména,“ představil se Radovan a vylovil z kapsy kostku cukru.

„Vemte si.“

Ale hadice zahučela: „Cukr nežerou. Žerou hlínu.“

„Hlínu?“ zarazil se Radovan, poněvadž ho napadlo, co by si tatínek zahradník počal, kdyby mu sežraly všechnu hlínu.

„Jsou škodlivé?“ zeptal se zaraženě.

„Žížala je užitečná,“ uklidnila ho moudrá hadice. „Leze hlínou a provrtává ji, aby byla lehká.“

A to vnučko Radovanovi skvělý nápad:

„Uděláme závody v lezení a provrtávání!“

A hned vyryl hráběmi pro závodnice lezecké dráhy.

Soutěž to byla zajímavá. Žížaly závodily s chutí a poctivě, tempo nebylo zbrklé, trať byla kluzká, jak je to pro žížalí závody nutné. Sotva štíhlé atletky přelezly startovní čáru, Radovan jim začal stavět do cesty důmyslné překážky: násadu hrábí, vodní příkop a potom kladinky z dřívěk, na kterých měly co dělat s rovnováhou. Pak odloupl z podrážky své holínky plátky jílu, aby se skrz ně mohly žížaly provrtat. Zatímco závodnice zdolávaly tuhle nejtěžší překážku, rozběhl se Radovan do kuchyně a odšrouboval z mamínčina strojku na maso dírkované kolečko. Celý přebor tím dostal krásný závěr. Uříčené žížaly se těsně před cílem provlékaly dírkami, jako když se mele maso.

Jenže ouha! Právě v té chvíli začvachtaly na cestičce čísi boty. Dočvachtaly k Radovanovi, jedna špinavá ruka postavila na zem plechovku a druhá špinavá ruka do ní jedním hmatem všechny závodnice hodila.

Radovan pohlédl vzhůru a spatřil Huga. A tady si musíme říci, co je to za ptáčka. Tak především to není žádný ptáček, ale pěkný klacek. Ale nesmíte si ho zase představovat jako nějakou hezkou větev. Když říkám, že Hugo je klacek, chci vám tím naznačit, že je v klackovitých letech a také že je drzý, obhroublý, prolhaný a nenechavý. Také bych mohl napsat, že je to pěkné kvítko, ale to radši nenapíšu, protože byste si ho představovali třeba jako pomněnku, a to už byste byli úplně vedle. Nejpřesnější ze všeho bude, když mu budeme říkat zlý výrostek Hugo.

Když tedy Radovan spatřil zlého výrostka Huga, řekl:

„Dáš sem ty žížaly?! Ale honem!“

Ale Hugo schoval plechovku za záda, a jak to zlí výrostkové dělají, ohrnul si špinavým palcem levé ruky nos vzhůru a řekl:

„Túdle!“

„Víš ty vůbec, že jsou užitečné?“ řekl Radovan.

„Jo,“ odpověděl Hugo. „Napíchnu je na háček, protože to je nejlepší návnada na ryby.“ A měl se k odchodu.

„Hugo,“ řekl malý Radovan, „okamžitě, ale okamžitě mi vrať ty žížaly, nebo na tebe zavolám našeho psa Kvika, a ten ti roztrhá nohavice nadranc, a možná že tě i kousne do nohy!“

„Toho tvýho psiska se asi leknu,“ ušklíbl se zlý výrostek.

Teď už toho měl Radovan dost.

„Kviku! Vem si ho!“ zavelel rázně.

Jenže z psí boudy nikdo nevyběhl. Kde ten pes je? Když ho člověk nepotřebuje, tak se mu plete pod nohama, a když by ho bylo zapotřebí jako soli, je fuč. Radovan nakoukl do boudy, ale pes nikde. A Hugo se zatím klidně šourá k domovu a cestou přidává do své piksly další dešťovky.

„Kvikúúú!“ volá zahradnický chlapeček zoufale o pomoc. Všimněte si: nepláče, jen zoufale volá.

To volání se neslo daleko, až k drátěnému plotu skladiště dříví, kam si Kvik zaskočil za fenkou Norinkou, aby s ní něco důležitého projednal. Jakmile zaslechl své jméno, bleskurychle se rozloučil a vyrazil za hlasem.

Jenže udělal pouze jeden a půl skoku a něco ho prudce stáhlo za obojek zpátky. Byl to plot. Jistě znáte drátěné ploty. Jsou samé oko. A do jednoho z těch ok se zamotal Kvikův řetěz. Většinou se psi utrhnou ze řetězu. Ale Kvik se utrhal od boudy i se řetězem a vláčel ho za sebou. Ke všemu ještě měl ten řetěz na konci T a to T se v tom oku vzpříčilo. Norinka se sice snažila Kvikovi pomoci, ale byla to fenka bez velkého technického nadání, a tak ten řetěz spíš zašmodrchávala než rozšmodrchávala.

„Pomozte někdo!“ nesl se Radovanův hlásek nad hlávkami zelí.

„Co kdyby zakop?“ zahuhlala hadice a proplazila se Hugovi pod nohy. Povedlo se! Zlý výrostek sebou plácnul do bláta, až to vystříklo, a žížaly, to bylo výborné, se mu z plechového vězení vysypaly.

„Utečte!“ vybízeli je Radovan. Ale to víte, žížaly a utíkat. Snahu měly, ovšem než se stačily odplazit z klubka, měl je Hugo v hrsti a šup s ubožáčkami zpátky do piskly.

A v tom hrábě, do kterých by to člověk neřekl, navrhly:

„Moh by dostat do čela, to my umíme!“

A jen to dořekly, břink! Hugovi se zatmělo před očima, a zase plechovku upustil. Žížaly se hrnou na svobodu, Hugo si mne bouli, ale je to nezmar, už zase sahá po nádobě s návnadou. A už si vykračuje k brance.

A teď se to stalo.

KRRRR! DRR! ozvalo se náhle. To se trhala Hugova nohavice, protože pes Kvik šílenou rychlostí konečně dorazil, aby svému malému pánovi pomohl proti velkému nepříteli. Radovan kouká jako u vytržení, jakého trhání je jeho Kvik schopen a jak hrozivý štěkot umí vydávat.

„Jen do něj, Kviku!“ volá zahradnický chlapeček a Hugo po třetí a naposledy pouští plechovku a dává se na zbabělý útěk.

Raduje se Radovan, raduje se hadice i hrábě a nejvíc žížaly. Sotva si chlapeček oddychl, že to tak dobře dopadlo, nestačí se divit, co to žížaly dělají: seřadily se na okraji záhonku, po hlavě vklouzly do hlíny a začaly ten záhon horlivě provrtávat. A provrtaly ho křížem krážem tak důkladně, že když to uviděl tatínek zahradník, nevěřičně zakroutil hlavou a řekl:

„Vida je, pomocnice. Já snad ani nebudu muset rejt.“

Když vyšla hvězda večernice, která svítí dětem na cestu do postýlek, pomyslel si malý Radovan: „To jsme si zase Užili světa.“

A jak si tak na všechno vzpomínal, ve spánku se usmíval.